

ਅਧਿਆਇ 7

ਹਾਮਾਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ

ਅਧਿਆਇ 6 ਵਿਚ ਹਾਮਾਨ ਨੂੰ ਜਲੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਧਿਆਇ 7 ਵਿਚ ਉਹਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ! ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਓਸੇ ਸੂਲੀ ਉੱਤੇ ਮੌਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਨੇ ਮਾਰਦਕਈ ਲਈ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਦੀ ਹਾਮਾਨ ਦੀ ਨਾਕਾਮ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਅਸਤਰ ਨੇ ਅਖ਼ੀਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਯਹੂਦਣ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਮਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕ੍ਰੋਧ ਵਿਚ ਆਏ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਹਾਮਾਨ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

ਅਸਤਰ ਦੀ ਦੂਜੀ ਦਾਅਵਤ (7:1-6)

‘ਜੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਹਾਮਾਨ ਆਏ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸਤਰ ਮਲਕਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰਸ਼ਾਦ ਛਕਣ ²ਅਤੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਵੀ ਮਧ ਪੀਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਅਸਤਰ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਅਸਤਰ ਮਲਕਾ, ਤੇਰੀ ਕੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ? ਉਹ ਤੈਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤੇਰੀ ਕੀ ਭਾਉਣੀ ਹੈ? ਅੱਧੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਤੀਕ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ! ³ਅਸਤਰ ਮਲਕਾ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਆਖਿਆ, ਹੇ ਰਾਜਨ, ਜੇ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਨਿਗਾਹ ਵਿਚ ਤਰਸ ਦੀ ਜਿਲਦੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਉੱਤੇ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਬਖਸ਼ੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਭਾਉਣੀ ਉੱਤੇ ਮੇਰੇ ਲੋਕ ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ‘ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਲੋਕ ਨਾਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਅਰ ਵੱਢੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਤੇ ਮਿਟਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਵੇਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਾਂ! ਜੇ ਅਸੀਂ ਗੋਲੇ ਗੋਲੀਆਂ ਵਾਂਗੂ ਵੇਚੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਰਹਿੰਦੀ ਪਰ ਸਾਡਾ ਕਸ਼ਟ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਘਾਟੇ ਦੇ ਤੁਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ! ⁵ਤਦ ਅਹਸ਼ਵੇਰੋਸ਼ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਅਸਤਰ ਮਲਕਾ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਉਹ ਕੌਣ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਹੈ ਜਿਹਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨੀਤ ਧਾਰੀ? ⁶ਅਸਤਰ ਨੇ ਆਖਿਆ, ਉਹ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਵੈਰੀ ਇਹ ਦੁਸ਼ਟ ਹਾਮਾਨ ਹੈ! ਤਦ ਹਾਮਾਨ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਮਲਕਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਭੈ ਖਾ ਗਿਆ।

ਅਸਤਰ ਵੱਲੋਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਹਾਮਾਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਦਾਅਵਤ ਤੇ, ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਅਹਸ਼ਵੇਰੋਸ਼ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਿਉਂ ਸੀ।

ਆਇਤ 1. ਹਾਮਾਨ ‘ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਖੁਸ਼ਰਿਆਂ’ ਵੱਲੋਂ, ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰੋਂ ਲਿਜਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (6:14), ਅਸਤਰ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਾਅਵਤ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਆਇਆ ਸੀ।

ਆਇਤ 2. ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦਾਅਵਤ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਬਲਕਿ ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਦਾਅਵਤ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਅਗਲ ਦਿਨ ਹੋਈ।¹ ਮੂਲ ਵਿਚ ਮਧ ਪੀਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ NASB ਵਿਚ ‘ਦਾਅਵਤ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਧ ਪੀਣ’ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਅਸਤਰ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ

ਆਖਦਿਆਂ ਕਿ ਤੇਰੀ ਕੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ? ... ਅਤੇ ਤੇਰੀ ਕੀ ਭਾਉਣੀ ਹੈ? ਉਹੀ ਸ਼ਬਦ ਦੁਹਰਾਏ ਜਿਹੜੇ ਉਹਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਤੇ ਸਨ (ਵੇਖੋ 5:3, 6)। ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਉਸਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਧੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਤੀਕ ਮੂੰਹ ਮੰਗੀ ਮੁਰਾਦ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ (5:3 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)।

ਆਇਤ 3. ਅਸਤਰ ਨੇ ਉਸ ਸਤਕਾਰ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆ ਕੇ ਜਿਹੜਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਲਈ ਉਹਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸੀ, ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਬੜੇ ਸੋਹਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਹੇ ਰਾਜਨ, ਜੇ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਨਿਗਾਹ ਵਿਚ ਤਰਸ ਦੀ ਜਿਲਦੀ ਹਾਂ)। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜੋ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਸੀ (ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗੇ ਤਾਂ)। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਖਸ਼ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਭਾਉਣੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਲੋਕ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। “ਅਸਤਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਚਾਰ ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।” ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ “ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਤੇ ਮੇਰੀ ਜਾਨ, ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਤੇ ਮੇਰੇ ਲੋਕ”² ਇਕ ਅਰਥ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ “ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਲੋਕ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹਿਣ!”

ਆਇਤ 4. ਇਸ ਤੋਂ ਫੌਰਨ ਬਾਅਦ ਅਸਤਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਦੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਖਸ਼ਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਨੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਲੋਕ ਨਾਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਅਰ ਵੱਢੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਮਿਟਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਹਾਮਾਨ ਨਾਲ ਸੌਦੇ ਦੀ ਗੱਲ ਅਤੇ ਹਾਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਪਤਾ ਹਨ। ਅਖ਼ੀਰ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਸ ਲਈ ਉਹਦੇ ਤਿੰਨ ਸ਼ਬਦ “ਨਾਸ਼,” “ਵੱਢੇ ਜਾਣ,” ਅਤੇ “ਮਿਟਾਏ ਜਾਣ” ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਸਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਝਲਕ ਸਨ (3:13)। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ “ਵੇਚ” ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਹਾਮਾਨ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਿਰਫ਼ ਐਨਾ ਆਖ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ “ਹਵਾਲੇ” ਜਾਂ “ਸਪੁਰਦ” ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਸਤਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਲੋਕ ਗੋਲੇ ਗੋਲੀਆਂ ਵਾਂਙੂ ਵੇਚੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਣਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, ... ਪਰ ਸਾਡਾ ਕਸ਼ਟ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਘਾਟੇ ਦੇ ਤੁਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕੈਰੀ ਏ. ਮੂਰ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ “ਅਸਤਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਵਾਕ ਅੰਸ਼ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਛੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।”³ “ਕਸ਼ਟ ... ਤੁਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ” ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਦੁਸ਼ਮਣ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ” ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ; ਅਤੇ “ਘਾਟੇ” ਦਾ ਅਰਥ “ਨੁਕਸਾਨ” ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਪਤਾ ਲਗਦੀ ਹੈ ਜਦ ਵੱਖੋਂ ਵੱਖ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਚਾਰ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿੱਕਲਦੀਆਂ ਹਨ: (1) ਅਸਤਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਲਈ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ (NASB; NIV; NLT)। (2) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਨਾਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀਆਂ ਦਿਲਚਸਪੀਆਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ (NEB; REB)। (3) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਿੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ (ਜੇ ਉਹ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ) (RSV; ESV)। (4) ਹਾਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਿੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ (KJV; ASV; NKJV; NAB; NJB; NRSV)। “ਘਾਟੇ” ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਾ

ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਸੀ ਚੁਕਾਏ ਜਾਣ ਵਾਂਗ ਕਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।⁴

ਸ਼ਾਇਦ ਅਸਤਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੈ। ਮਾਰਦਕਦੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਤੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਯਹੂਦੀ ਹੋਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਲੁਕਾਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਸਨੇ ਵੀ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲੋਕ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਤਕਦੀਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਕਦੀਰ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ। ਜੇ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਸੀ ਉਹੀ ਉਹ ਦਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਕਲਪਨਾ ਕਰੋ ਕਿ ਖਾਣੇ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇੱਕਸ਼ਾਫ਼ ਨਾਲ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਯਹੂਦਣ ਹੈ, ਹਾਮਾਨ ਅਤੇ ਅਹਸਵੇਰੋਸ਼ ਦੋਵੇਂ ਦੇਗ ਰਹਿ ਗਏ।

ਅਸਤਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਸਿਆਣਪ ਅਤੇ ਕਾਇਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਸਾਊ ਅਤੇ ਤਾਬਿਆਦਾਰ ਸੀ; ਐਨੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨਾਲ ਉਹ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਭਰੀ ਸੀ। ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹਾਮਾਨ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ (ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ‘ਵੇਚ’ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ); ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਸਾਰਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹਾਮਾਨ ਉੱਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਆਇਤ 5. ਜਦ ਅਸਤਰ ਮਲਕਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਦੱਸੀ, ਤਾਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ,⁵ ਉਹ ਕੌਣ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਹੈ ਜਿਹਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨੀਤ ਧਾਰੀ? ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪਤਾ ਲਗ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ‘ਇਕ ਜੁਰਮ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਵਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਰਾਣੀ ਦੀ ਜਾਨ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ’; ਪਰ ‘ਅਜੇ ਮੁਜਰਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ।’⁶ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਸੀ, ‘ਇਹ ਗੁਸਤਾਖ਼ੀ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤੀ?’ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਉਹਦੇ ਨਾਂਅ ਤੇ ਜਾਰੀ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਕਿਉਂ ਪੁੱਛਿਆ? ਜੌਨ ਡੀ. ਲੇਵੇਸਨ ਨੇ ਤਿੰਨ ਸੰਭਵ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਵੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਪੱਕਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ। (1) ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਅਸਰ ਅਸਤਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਹੋਣਾ ਸੀ। (2) ਉਹਨੂੰ ਯਾਦ ਆਇਆ ਕਿ ਉਹਨੇ ਕਿਸੇ ਜਮਾਤ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦਾ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਸ਼ਖ਼ਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਖਾਤਮੇ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਉਹਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਪਿਆਰੀ ਰਾਣੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। (3) ਉਹ ਐਨਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਜਾਂ ਉਲਝਣ ਵਿਚ ਪੈ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ (ਸ਼ਾਇਦ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੀ ਜਾਣ ਕਰਕੇ) ਉਹਨੂੰ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਭੁੱਲ ਗਈ।⁷ ਜੇ ਵੀ ਕਾਰਣ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਅਸਤਰ ਨੂੰ ਹਾਮਾਨ ਉੱਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਉਡੀਕ ਸੀ।

ਆਇਤ 6. ਅਹਸਵੇਰੋਸ਼ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰ ਕੀਤਿਆਂ ਅਸਤਰ ਨੇ ਆਖਿਆ: ਉਹ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਵੈਰੀ ਇਹ ਦੁਸ਼ਟ ਹਾਮਾਨ ਹੈ! ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਬੜੀ ਹੁਜ਼ਿਆਰੀ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਪਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹੀ ਯੋਜਨਾ ਹੁਣ ਚਰਮ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਉਸ ਨੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਹਾਮਾਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਲਈ ਜੋ ਉਹ ਹੈ ਸੀ ਉਸ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕੀਤੀ: ‘ਵਿਰੋਧੀ,’ ‘ਵੈਰੀ,’ ਅਤੇ ‘ਦੁਸ਼ਟ।’ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਸਤਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਇਕ ਸ਼ਖ਼ਸ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਬਰਬਾਦੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ। ਉਹਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਹਸਵੇਰੋਸ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦੇਣ ਦਾ ਸੀ ਕਿ ਹਾਮਾਨ ਨਿਰਾ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਵੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਅਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਗੱਦਾਰ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਉਸ ਕੌਮ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ

ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਹਦੇ ਲੋਕ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਹਾਮਾਨ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗ ਗਈ ਸੀ। ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਹੁਣ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਮਲਕਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਭੈ ਖਾ ਗਿਆ!

ਹਾਮਾਨ ਲਈ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵੱਲੋਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ (7:7-10)

⁷ਅਤੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕਹਿਰਵਾਨ ਹੋ ਕੇ ਮਧ ਪੀਣ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਠਿਆ ਅਰ ਮਹਿਲ ਦੇ ਬਾਗ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਾਮਾਨ ਅਸਤਰ ਮਲਕਾ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਖਸ਼ੀ ਲਈ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੁਰਿਆਈ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਧਾਰਿਆ ਹੈ ⁸ਤਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮਹਿਲ ਦੇ ਬਾਗ ਤੋਂ ਮਧ ਪੀਣ ਦੇ ਅਸਥਾਨ ਨੂੰ ਮੁੜਿਆ ਅਤੇ ਹਾਮਾਨ ਉਸ ਪਲੰਗ ਉੱਤੇ ਜਿਹਦੇ ਉੱਤੇ ਅਸਤਰ ਸੀ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਤਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਖਿਆ, ਇਹ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਲਕਾ ਉੱਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਉਂਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਗੱਲ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਨਿੱਕਲੀ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਮਾਨ ਦਾ ਮੂੰਹ ਢੱਕ ਦਿੱਤਾ ⁹ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੁਸਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਖੁਸਰੇ ਹਰਬੋਨਾਹ ਨੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਆਖਿਆ, ਨਾਲੇ ਵੇਖੋ ਜੀ, ਪੰਜਾ ਹੱਥ ਉੱਚੀ ਸੂਲੀ ਜਿਹੜੀ ਹਾਮਾਨ ਨੇ ਮਾਰਦਕਈ ਲਈ ਜਿਸ ਨੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਭਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਬਣਵਾਈ ਹੈ ਉਹ ਦੇ ਘਰ ਖੜੀ ਹੈ। ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਨੂੰ ਉਹ ਦੇ ਉੱਤੇ ਟੰਗ ਦਿਓ! ¹⁰ਤਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਮਾਨ ਨੂੰ ਉਸ ਸੂਲੀ ਉੱਤੇ ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਨੇ ਮਾਰਦਕਈ ਲਈ ਬਣਵਾਈ ਸੀ ਟੰਗ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਕ੍ਰੋਧ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਇਆ।

ਆਇਤ 7. ਲੇਖਕ ਨੇ ਦੋ ਜਣਿਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਤਰ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਸੀ, ਦੋ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜਵਾਬਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਉੱਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਅਫ਼ਸੋਸਨਾਕ ਹਾਲਤ ਦਾ ਅੱਗੇ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਮਧ ਪੀਣ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਉੱਠਿਆ ਅਤੇ ਮਹਿਲ ਦੇ ਬਾਗ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕਹਿਰਵਾਨ ਉਸ ਦੁਚਿੱਤੀ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਫਸ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਨੂੰ ਯਾਦ ਸੀ ਕਿ ਅਖੀਰ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਉਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਬਗ਼ੈਰ ਹਾਮਾਨ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਯਹੂਦਣ ਅਸਤਰ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਨਾ ਬਦਲੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਬਚਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।⁸

ਦੂਜਾ, ਹਾਮਾਨ ਅਸਤਰ ਮਲਕਾ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਖਸ਼ੀ ਲਈ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹਦੀ ਇੱਕੋ ਉਮੀਦ ਰਹਿਮ ਲਈ ਭੀਖ ਮੰਗਣਾ ਸੀ; ਸ਼ਾਇਦ ਉਹਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਵੱਲੋਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਕੇ ਮਲਕਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਾਨ ਬਖਸ਼ਣ ਲਈ ਮਨਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਆਇਤ 8. ਮਦਦ ਲਈ ਹਾਮਾਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਫ਼ਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਖਸ਼ੇ ਜਾਣ ਲਈ ਆਖਦਿਆਂ ਉਹ ਉਸ ਪਲੰਗ ਉੱਤੇ ਜਿਹਦੇ ਉੱਤੇ ਅਸਤਰ ਸੀ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਫ਼ਾਰਸ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਦਾਅਵਤ ਖਾਣ ਵੇਲੇ ਝੁਕਣ ਦੀ ਰੀਤ ਸੀ। ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸਤਰ ਦਾਅਵਤ ਦੌਰਾਨ ਝੁਕਣ ਵਾਂਗ ਹੀ ਅਜੇ ਆਪਣੇ ਪਲੰਗ ਉੱਤੇ ਝੁਕੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਐੱਚ. ਨੀਲ ਰਿਚਰਡਸਨ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਮਾਨ ਦਾ “ਪਲੰਗ ਉੱਤੇ ਡਿੱਗਣਾ ਨਿਮਰਤਾ ਭਰੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਪੁਰਾਤਨ ਨੇੜਲੇ ਪੂਰਬ ਦੇ ਆਮ ਹਾਵ ਭਾਵ ਵਿਚ ਫੜਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ [ਅਸਤਰ ਦੇ] ਪੈਰ ਚੁੰਮਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸੀ”⁹

(ਵੇਖੋ 8:3)। ਇਹ ਪੱਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਥਨ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਘਟੀਆ ਹਲੀਮੀ ਦੀ ਇਕ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰ ਫੜ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹ ਅਚਾਨਕ ਰਾਣੀ ਉੱਤੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਜੇ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਤੋੜ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਅਤੇ ਰਖੈਲਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।¹⁰

ਅਹਸਵੇਰੋਸ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ (ਜਾਂ ਗਲਤ) ਸਮੇਂ ਤੇ ਮਹਿਲ ਦੇ ਬਾਗ ਤੋਂ ਮੁੜਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਹਾਮਾਨ ਨੂੰ ਭੀਖ ਮੰਗਣ ਦੇ ਇਸ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ। ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਅਲੰਕਾਰਿਕ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ: ਇਹ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਲਕਾ ਉੱਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਉਂਦਾ ਹੈ? ਸ਼ਾਇਦ ਉਹਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਮਿਲ ਗਈ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਜੁਰਮਾਂ ਕਰਕੇ ਹਾਮਾਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਸੀ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਮਲਕਾ ਨਾਲ ਛੇੜਖਾਨੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਸੀ! ਪਹਿਰੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਕੋਲ ਸਨ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਿਆ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਮਾਨ ਦਾ ਮੂੰਹ ਢੱਕ ਲਿਆ।¹¹ ਅਤੇ ਉਹਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਆਇਤ 9. ਸੇਵਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ‘‘ਹਾਮਾਨ ਦਾ ਮੂੰਹ ਢੱਕ’’ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (7:8) ਰਹਿ ਗਿਆ ਇੱਕੋ ਫ਼ੈਸਲਾ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਕਿੱਥੇ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਮੌਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਇਕ ਸੇਵਕ ਹਰਬੋਨਾਹ ਨੂੰ ਮਾਰਦਕਈ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਹਾਮਾਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਹਾਮਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਪੰਜਾਹ ਹੱਥ ਉੱਚੀ ਸੂਲੀ ਬਣਵਾਈ ਸੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮਾਰਦਕਈ ਨੂੰ ਟੰਗਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ (5:14), ਜਿਸ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਈ ਸੀ (2:21-23)। ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਨਾਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਹਾਮਾਨ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਦੂਜਾ ਕਾਰਣ ਮਿਲ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਇਕ ਸ਼ੁੱਭਚਿੰਤਕ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਸੀ!

ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਹਰਬੋਨਾਹ ਨੂੰ ਸੂਲੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਸੀ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਇਹ ਸਾਧਨ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ (5:14 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ)। ਹਾਮਾਨ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਰਦਕਈ ਨੂੰ ਮਰਦਿਆਂ ਸਭ ਵੇਖਣ; ਹੁਣ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੇਖਣਾ ਸੀ। ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ (ਭਾਵੇਂ ਸਲਾਹੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਸੀ) ਨੇ ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਵਿਚ ਤਸੱਲੀ ਪਾਉਣੀ ਸੀ।

ਆਇਤ 10. ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਮਾਨ ਨੂੰ ਉਸ ਸੂਲੀ ਉੱਤੇ ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਨੇ ਮਾਰਦਕਈ ਲਈ ਬਣਵਾਈ ਸੀ ਟੰਗ ਦਿੱਤਾ। ਤਦ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਰੋਧ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਆਦਮੀ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਗੁੱਸਾ ਕੱਢਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਅਸਤਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ, ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਉਹਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸਭ ਠੀਕ ਸੀ।

ਪਰ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਪੂਰੀ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਾਮਾਨ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਇਮ ਸੀ ਕਿ ਫਲਾਣੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਫਲਾਣੇ ਸਾਲ, ਯਹੂਦੀਆਂ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਨਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਬਦਲਿਆ ਹੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਸਨ। ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਅਧਿਆਇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਆਖ਼ਰੀ ਹੁਕਾਵਟ ਉੱਤੇ ਕਾਬੂ ਕਿਵੇਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ

ਖੁਦਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਛਾਣੇ ਜਾਣਾ (7: 3)

ਪਹਿਲਾ ਅਸਤਰ ਨੇ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਵਿਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਯਹੂਦਣ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਖੁਦਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕੀ ਸੀ (2: 10, 20)। ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੇ ਰੱਬੀ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਨਾਲ, ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਉਸ ਦੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਨੇ ਭਲਿਆਈ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਇਹਦੇ ਲਈ ਉਹ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸਮਾਂ ਆਉਣ ਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਯਹੂਦਣ ਹੈ। ਉਹਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਕ ਯਹੂਦਣ ਦੱਸ ਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਤਕਦੀਰ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ।

ਅੱਜ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਭਾਵ ਕਲੀਸੀਆ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ਬਲਕਿ ਮਾਣ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਲੀਸੀਆ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ। ਜਦ ਸੌਲੁਸ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਤਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ, ‘‘ਹੇ ਸੌਲੁਸ, ਹੇ ਸੌਲੁਸ! ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਕਿਉਂ ਸਤਾਉਂਦਾ ਹੈ?’’ (ਕਰਤੱਬ 9: 4)। ਮਸੀਹ ਦੀ ਦੇਹ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਤਾਉਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਹੀ ਸਤਾਉਣਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ, ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ‘‘ਉਸ ਦੀ ਭਰਪੂਰੀ [ਹੈ] ਜਿਹੜਾ ਸਭਨਾਂ ਵਿਚ ਸਭੋਂ ਕੁਝ ਭਰਦਾ ਹੈ’’ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 1: 23)। ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਮਸੀਹ ਨਾਲ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਮਸੀਹ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇ ਬਗ਼ੈਰ ਕੋਈ ਵੀ ਮਸੀਹ ਦਾ ਅਸਲ ਪੈਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ।

ਭਲਾ ਅਸਤਰ ਨੂੰ ਹਾਮਾਨ ਨੂੰ

ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ? (7: 7, 8)

ਅਸੀਂ ਸਵਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਹਾਮਾਨ ਨੇ ਅਸਤਰ ਤੋਂ ਰਹਿਮ ਦੀ ਭੀਖ ਮੰਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਹਾਮਾਨ ਦੀ ਜਾਨ ਬਖ਼ਸ਼ਣ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਭਲਾ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਧੀਆ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਾਮਾਨ ਵਰਗੇ ਪਾਪੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ? ਉਹਦਾ ਰਵੱਈਆ ਇਸਤੀਫ਼ਾਨ ਵਾਲਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਥਰਾਅ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ (ਕਰਤੱਬ 7: 60)?

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। (1) ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਹਾਮਾਨ ਉੱਤੇ ਲੱਗੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਅਸਤਰ ਲਈ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਜੌਇਸ ਜੀ. ਬਾਲਵਿਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਅਸਤਰ ਜੋ ਉਹਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਵੀ ਅਸਤਰ ਉਹਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ।’’¹² (2) ਉਹ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਉਹ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂ ਜੋ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਤੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਹਾਮਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚਲੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈ ਗਈ ਸੀ। (3) ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸਤਰ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਂ ਉਸ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਖ਼ਮ ਦਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਹਾਮਾਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ; ਬਲਕਿ ਖੁਦਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ

ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਉਹਦੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਵੇਖੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਮਾਨ ਦੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਸੀ। (4) ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਇਸ ਵਿਚ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੁਰਾਈ ਦੇ ਬਦਲੇ ਭਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਨਾਲੋਂ ਫਰਕ ਸੀ। ਇਸਰਾਏਲ ਇਕ ਸਰੀਰਕ ਕੌਮ ਸੀ ਜਿਹਦੇ ਲਈ ਸਰੀਰਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ, ਖੁਦਾ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਲੋਕ ਇਕ ਆਤਮਿਕ ਪਰਜਾ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਮਸੀਹੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਆਪ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਇਹ ਕਰੇਗਾ। (5) ਹਾਲਾਤ ਫਰਕ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਸਤੀਫ਼ਾਨ ਮਰ ਗਿਆ, ਪਰ ਖੁਦਾ ਦਾ ਰਾਜ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਜੇ ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰਾਜ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਖੁਦਾ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਲੱਗਣਾ ਸੀ।

ਖੁਦਾ ਦਾ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਹਾਮਾਨ ਦੀ ਮੌਤ (7: 10)

ਵਿਡੰਬਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਵਿਡੰਬਨਾ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਮਾਨ ਨੂੰ ‘ਉਸ ਸੂਲੀ ਉੱਤੇ ਜਿਹੜੀ ਉਹ ਨੇ ਮਾਰਦਕਈ ਲਈ ਬਣਵਾਈ ਸੀ ਟੰਗ ਦਿੱਤਾ’ ਗਿਆ (7: 10)। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਜਦ ਕੋਈ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪ ਉਸ ਨਾਲ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਹਾਮਾਨ ਦੀ ਮੌਤ ਉਸ ਮਸ਼ਹੂਰ ਨਿਯਮ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਆਓ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ:

ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦਾ ਉਪਦਰ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁੰਬ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ,
ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਨਿਆਉ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰਦੇ ਹਨ (ਕਹਾਉਤਾਂ 21: 7)।

ਜਿਹੜਾ ਟੋਆ ਪੁੱਟਦਾ ਹੈ ਉਹ ਆਪੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗੇਗਾ,
ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਪੱਥਰ ਰੇੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮੁੜ ਕੇ ਓਸੇ ਉੱਤੇ ਆਣ ਪਵੇਗਾ (ਕਹਾਉਤਾਂ 26: 27)।

ਜਿਹਾ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਤਿਹਾ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ,
ਤੇਰੀ ਕਰਨੀ ਮੁੜ ਕੇ ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਪਵੇਗੀ (ਓਬਦਯਾਹ 15)।

ਦਾਨੀਏਲ ਨੂੰ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੀ ਗੁਫ਼ਾ ਵਿਚ ਸੁੱਟਿਆ ਗਿਆ, ਖੁਦਾ ਦੀ ਮਦਦ ਦੇ ਕਾਰਣ, ਉਹ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣੋਂ ਬਚ ਗਿਆ (ਜੋ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਧਰਮੀ ਆਦਮੀ ਸੀ)। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਦਾਨੀਏਲ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਣੇ, ਓਸੇ ਗੁਫ਼ਾ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ੇਰਾਂ ਨੇ ਖਾ ਲਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਨੀਏਲ ਨੂੰ ਮਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹਿਆ ਸੀ (ਦਾਨੀਏਲ 6: 24)।

ਨਾਬੋਥ ਦੇ ਅੰਗੂਰੀ ਬਾਗ ਦੀ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾਬੋਥ ਦੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਹਾਬ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਆਦਰਸ਼ਕ ਨਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਆਹਾਬ ਦੇ ਮਰਨ ਤੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੇ ਉਹਦਾ ਲਹੂ ਓਸੇ ਥਾਂ ਤੇ ਚੌਂਟਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਬੋਥ ਦਾ ਲਹੂ ਚੌਂਟਿਆ ਸੀ (1 ਰਾਜਿਆਂ 21: 19; 22: 38)।

ਅਸੀਂ ਜੋ ਕੋਈ ਯੋਜਨਾ ਦੂਜਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਉਹੀ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਉਲਟੀ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਮਾਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਮਨੁੱਖ ਜੋ

ਕੁਝ ਬੀਜਦਾ ਹੈ ਸੋਈਓ ਵੱਡੇਗਾ ਵੀ' (ਗਲਾਤੀਆਂ 6: 7)।

ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ:

ਵੇਖੋ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਦੀ ਦੀ ਪੀੜ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ,
ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਰਤ ਉਸ ਦੇ ਗਰਭ ਵਿਚ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬੂਠ ਉਸ ਤੋਂ ਜੰਮਿਆਂ ਹੈ।
ਉਸ ਨੇ ਟੋਆ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਡੂੰਘਾ ਪੁੱਟਿਆ ਹੈ,
ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਖਾਈ ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਟੀ ਸੀ ਓਸੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪ ਡਿੱਗ ਪਿਆ।
ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਓਸੇ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਮੁੜ ਆਵੇਗੀ,
ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਅਨੂਰ ਓਸੇ ਦੀ ਖੋਪਰੀ ਉੱਤੇ ਪਵੇਗਾ (ਜ਼ਬੂਰਾਂ 7: 14-16)।

ਜਦ ਅਸੀਂ ਪਾਪ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਕ ਅਬਦੀ ਟੋਆ ਪੁੱਟ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਉਸ ਵਿਚ ਡਿੱਗਣਾ ਪੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖ਼ੁਦਗਰਜ਼ ਇਰਾਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਤੋਬਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਦ ਐਕਸਪੋਜ਼ਿਟਰ'ਜ਼ ਬਾਈਬਲ ਕਮੈਂਟਰੀ, ਜਿਲਦ 4, 1 ਰਾਜਿਆਂ-ਅੱਯੂਬ, ਸੰਪਾ. ਫ੍ਰੈਂਕ ਈ. ਗੋਬਲਾਇਨ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਜ਼ੇਂਡਰਵਨ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, 1988), 825 ਵਿਚ ਐੱਫ਼. ਬੀ. ਹੁਏ, ਜੂਨੀਅਰ, "ਅਸਤਰ।" ²ਰੁਬਨ ਰੈਜ਼ਲੈਫ਼ ਐਂਡ ਪੌਲ ਟੀ. ਬਟਲਰ, ਅਸਤਰ, ਨਹਮਯਾਹ ਐਂਡ ਅਸਤਰ, ਬਾਈਬਲ ਸਟੱਡੀ ਟੈਕਸਟਬੁਕ ਸੀਰੀਜ਼ (ਜੇਪਲਿਨ, ਮਿਜ਼ੋਰੀ: ਕਾਲਜ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1979), 353. ³ਕੈਰੀ ਏ. ਮੂਰ, ਅਸਤਰ, ਦ ਐਂਕਰ ਬਾਈਬਲ, ਜਿਲਦ 7ਬੀ (ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਡਬਲਡੇਐ ਐਂਡ ਕੰ., 1971), 70. ⁴ਡੀ. ਜੇ. ਏ. ਕਲਾਈਨਜ਼, ਅਸਤਰ, ਨਹਮਯਾਹ, ਅਸਤਰ, ਦ ਨਿਊ ਸੈਂਚੁਰੀ ਬਾਈਬਲ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਜ਼ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1984), 311. ⁵ਕਿਰਿਆ ਸ਼ਬਦ ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ "ਆਖਿਆ" ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਬਰਾਨੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹੂ-ਬ-ਹੂ ਅਨੁਵਾਦ "ਆਖਿਆ ਅਤੇ ... ਨੂੰ ਆਖਿਆ" ਜਾਂ "ਆਖਦਿਆਂ, ਆਖਿਆ" ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੁਹਰਾਅ ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ "ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੀ ਹੱਦ ਦਾ ਸੰਕੇਤ" ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ "ਕਿ ਉਹ ਐਨਾ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਚਬੜ ਚਬੜ ਬੋਲ ਹੀ ਸਕਦਾ ਸੀ" (ਜੌਨ ਡੀ. ਲੇਵੇਸਨ, ਅਸਤਰ: ਏ ਕਮੈਂਟਰੀ, ਦ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ [ਲੁਇਸਵਿਲ: ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਜੌਨ ਨੌਕਸ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1997], 102-3.)। ⁶ਬੀਕਨ ਬਾਈਬਲ ਕਮੈਂਟਰੀ, ਜਿਲਦ 2, ਹੋਬੁਆ ਥਰੂ ਅਸਤਰ (ਕੈਂਸਸ ਸਿਟੀ, ਮਿਜ਼ੋਰੀ: ਬੀਕਨ ਹਿੱਲ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1965), 688 ਵਿਚ ਸੀ. ਈ. ਡੀਮਰੇ, "ਦ ਬੁਕ ਆਫ਼ ਅਸਤਰ।" ⁷ਲਿਵੇਸਨ, 103. ⁸ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਾਈਬਲ ਕਮੈਂਟਰੀ, ਸੰਪਾ ਵਿਲੀਅਮ ਆਰ. ਫ਼ਾਰਮਰ (ਕਾਲਜਵਿਲੇ, ਮਿਨੇਸੋਟਾ: ਲਿਬੁਰਜ਼ਿਕਲ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1998), 717. ⁹ਦ ਇੰਟਰਪ੍ਰੇਟਰ'ਜ਼ ਵਨ-ਵੋਲਿਊਮ ਕਮੈਂਟਰੀ ਆਨ ਦ ਬਾਈਬਲ, ਸੰਪਾ. ਚਾਰਲਸ ਐੱਮ. ਲੇਅਮਨ (ਨੈਸ਼ਵਿਲ: ਅਥਿੰਗਡਨ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1971), 236 ਵਿਚ ਵੇਖੋ ਚਾਰਲਸ, "ਦ ਬੁਕ ਆਫ਼ ਅਸਤਰ।" ¹⁰ਕਰੇਨ ਐੱਚ. ਜੋਬਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, "ਜਨਾਨਖਾਨੇ ਦਾ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਜਨਾਨਖਾਨੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਕੋਲ ਇਕੱਲਿਆਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ," "ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਵੀ, ਆਦਮੀ ਸੱਤ ਕਦਮਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਹਰਮ ਜਾਂ ਜਨਾਨਖਾਨੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ" (ਕਰੇਨ ਐੱਚ. ਜੋਬਸ, ਅਸਤਰ, ਦ NIV ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਕਮੈਂਟਰੀ [ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਜ਼ੇਂਡਰਵਨ,

1999], 165)। ਵੇਖੋ ਕਲੋਸ, 312; ਪਲੁਟਚਰ *ਅਰਕਸਸ* 27.1.

¹¹ਦੋਸ਼ੀ ਨਹਿਰਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਢੱਕਣਾ ਯੂਨਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਰੋਮੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਮ ਸੀ (ਕੁਇੰਟਸ ਕਰਟਿਸ *ਹਿਸਟਰੀ ਆਫ ਅਲਗਜੈਂਡਰ* 6.8.22; ਲਾਇਵੀ *ਹਿਸਟਰੀ ਆਫ ਰੋਮ* 1.26), ਪਰ ਫਾਰਸੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਦੀ ਤਰਤੀਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ, ਏ. ਡਬਲਯੂ. ਸਟ੍ਰੀਨ ਨੇ ਇਬਰਾਨੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਬਦਲਾਅ ਕਰਦਿਆਂ “ਉਹਦਾ ਮੂੰਹ (ਘਬਰਾਹਟ ਅਤੇ ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ) ਲਾਲ ਹੋ ਗਿਆ” ਕਹਿਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ। (ਏ ਡਬਲਯੂ. ਸਟ੍ਰੀਨ, *ਦ ਬੁਕ ਆਫ ਅਸਤਰ*, ਦ ਕੈਂਬ੍ਰਿਜ ਬਾਈਬਲ ਫਾਰ ਸਕੂਲਜ਼ ਐਂਡ ਕਾਲਜਜ਼ [ਕੈਂਬ੍ਰਿਜ: ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1907], 39.) ਇਸ ਨੂੰ LXX ਤੋਂ ਕੁਝ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ “ਉਸ ਨੇ ਚਿਹਰਾ ਬਦਲ ਲਿਆ” ਹੈ। ¹²ਜੌਇਸ ਜੀ. ਬਾਲਡਵਿਨ, *ਅਸਤਰ*, ਦ ਟਿੰਡੇਲ ਓਲਡ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਡਾਉਨਰਜ਼ ਗ੍ਰੇਵ, ਇਲਿਨੋਇ: ਇੰਟਰ-ਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1984), 93.